

Hautausmaiden hoitosuunnitelman hyväksyminen

Yhteinen kirkkovaltuusto 17.6.2026
251/03.03.01/2026

Päätösehdotus

Yhteinen kirkkovaltuusto päättää

- 1) vahvistaa liitteenä olevan hautausmaiden hoitosuunnitelman ja
- 2) hyväksyä hoitosuunnitelman osana ainaishoitotosopimusten hoitotavan käytäntöjen täsmentämisen.

Käsittely

Päätös

Yhteinen kirkkoneuvosto 28.5.2026 § 188

Esittelijä Vs. seurakuntayhtymän johtaja Forsén Stefan

Päätösehdotus

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää esittää yhteiselle kirkkovaltuustolle, että se päättää

- 1) vahvistaa liitteenä olevan hautausmaiden hoitosuunnitelman ja
- 2) hyväksyä hoitosuunnitelman osana ainaishoitotosopimusten hoitotavan käytäntöjen täsmentämisen.

Käsittely

Kiinteistöjohtaja Rasimus selosti asiaa.

Käsittelyn aikana käytettiin kaksi puheenvuoroa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Taustaa

Yhteisen Kirkkojärjestyksen (657/2023) mukaan hautausmaille tulee laatia hoitosuunnitelma, jossa määritellään seurakuntayhtymälle kuuluva hautausmaan perushoito ja esitetään hautausmaan vuotuiset hoitotoimenpiteet sekä pidemmällä aikavälillä toteutettavat kunnostustyöt (KJ 3:58 §).

Hautausmaiden perustehtäviä ovat hautaaminen ja hautausmaan hoito sekä tuhkaus krematoriossa. Hautausmaiden ylläpitäjän tulee hoitaa

hautausmaata sen arvoa vastaavalla ja vainajien muistoa kunnioittavalla tavalla (Hautausoimilaki 457/2003 5.luku 3. §).

Kirkkolainsäädännön uudistukseen sisällytettiin kirkkojärjestyksen vaatimus hautausmaan hoitosuunnitelman laatimisesta. Hautausmaan hoitosuunnitelmassa täsmennetään seurakuntayhtymän ja hautaoikeuden haltijoiden välistä työnjakoa hautojen hoidossa. Hautausmaan hoitosuunnitelman tavoitteena on lisätä myös hautausmaan hoidon suunnitelmallisuutta.

Kirkon keskushallinnon ohjeistuksessa todetaan kunnossapitoluokituksen ja hoitosuunnitelman tarpeellisuus kunnossapitotoimenpiteiden oikein kohdentamisessa sekä kunnossapidon kustannustehokkuuden ja hyväksyttävän kunnossapitotason saavuttamisessa.

Päätösehdotuksen perustelut

Helsingin seurakuntayhtymän hautausmaiden hoitosuunnitelman laatimisessa on hyödynnetty Hautausmaan hoitosuunnitelman laadintaopasta (Seurakuntapuutarhurit ry 2022). Oppaan tarkoituksena on toimia valtakunnallisena hoitosuunnitelman mallina, jonka seurakunnat ja seurakuntayhtymät voivat ottaa käyttöön ja laatia sen perusteella hoitosuunnitelman hautausmailleen. Oppaan perusteella voidaan yhtenäistää hautausmaiden kunnossapidon perusteita ja toimintatapoja seurakunnissa ja seurakuntayhtymissä eri puolilla maata.

Hautausmaan hoitosuunnitelma toimii yhtenä omaisuuden hallintatyökaluna sekä sitä voidaan käyttää perusteena valtion rahoituksen kohdentamiselle. Lisäksi se on apuna kunnossapidon töiden suunnittelussa, toteutuksessa ja urakoinnissa. Hautausmaan hoitosuunnitelma helpottaa kunnossapitokustannusten laskentaa sekä kunnossapitoon käytettävien varojen kohdentamista.

Hautausmaiden hoitosuunnitelmassa esitetyt kunnossapitotöihin liittyvät vaatimukset ja ohjeet perustuvat Viherympäristöliiton julkaisuun Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021. VKT nojaa puolestaan Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020 -julkaisun kunnossapitoluokkiin sekä Infra 2017 Kunnossapitonimikkeistön käsitteisiin ja jaotteluun.

Hautausoimen vastuulla olevia hautausmaiden kunnossapitotöitä ovat:

- hautausmaan kulkuväylien ja pysäköintialueiden kunnossapito
- hautausmaiden yleisten alueiden kasvillisuuden kunnossapito
- hautausmaarakenteiden ja -kalusteiden kunnossapito (mm. portit, aidat, penkit, valaisimet, pyörätelineet, opasteet, hulevesijärjestelmät, kasteluvesijärjestelmät ja kameravalvonta)
- yleinen puhtaanapito ja jätehuolto
- yhteisten muistelupaikkojen kunnossapito hautausmaan käyttösuunnitelman mukaan
- muistolehtoon, sirottelualueille ja muualle haudattujen vainajien yhteismuistelupaikoilla hautausmaa vastaa muistelupaikkojen yleisilmeestä. Hautausmaalla on oikeus poistaa rikkoutuneet ja huonokuntoiset muistoesineet.
- sankarihauta-alueiden ja muiden merkittävien hauta-alueiden kunnossapito
- seurakunnalle ja seurakuntayhtymälle palautuneiden ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden hautojen hoito kirkkovaltuuston päätöksen mukaan.
- hautausmaarakennusten kuten kappeleiden, kylmiöiden, huoltorakennusten sekä krematorioiden käyttökunnon ja toiminnan varmistaminen
- kunnossapitotöihin liittyvän konekaluston ja laitteiden huollon ja toimintakunnon varmistaminen

Kirkkolain (652/2023) 3 luvun 33 §:n mukaan haudat on pidettävä hautausmaan arvoa vastaavasti hoidettuina ja haudan hoidosta vastaa hautaoikeuden haltija.

Omaisen vastuulla on yksittäisen haudan hoito hautamuistomerkkeineen. Reunakivellisellä haudalla omaisen vastuulla on hoitaa koko reunakivien rajaama alue. Omaiset kustantavat kokonaisuudessaan yksittäisen haudan hoidon sekä hautamuistomerkkiin liittyvät hankinta- ja hoitokustannukset.

Omaisten hoitovelvoitteita ovat:

- haudalle hankitun hautamuistomerkin hoito ja turvallisuudesta huolehtiminen
- haudan kasvillisuuden hoito kevät- ja syysviikoksi
- nurmikon leikkaaminen ja siistiminen arkkuhauta-alueella 100 cm ja uurnahauta-alueella 70 cm hautamuistomerkin edestä (käytäväalueet hoitaa hautausmaa)
- haudalle tuoduista muistoesineistä huolehtiminen
- roskien poistaminen haudalta (muun muassa palaneet hautakynntilät)
- reunakivien rajaaman hauta-alueen hoito

Kaikki haudalle tuotavat esineet ovat omaisten omaisuutta ja heidän vastuullaan. Tämä koskee muistomerkkejä, taideteoksia, muistoesineitä, kasveja, lyhtyjä yms. Hautausmaa ei korvaa rikkoutumisesta, kolhiintumisesta, katoamisesta, kaatumisesta, likaantumista tai ilkeistä aiheutuneita vahinkoja. Esineitä ei ole myöskään vakuutettu hautausmaiden puolesta. Hautamuistomerkin (taideteoksen) vakuuttamista voi selvittää omaisten omasta vakuutusyhtiöstä kotivakuutukseen liittämällä.

Valtio, kunta, kulttuuriperintöä vaaliva yhdistys tai (ulkopuolinen) yksityishenkilö voivat myös huolehtia haudasta. Haudan hoidosta huolehtiminen ei tuota hautaoikeutta hoidettavaan hautaan. Tarvittaessa tällaisessa tilanteessa laaditaan seurakuntayhtymän ja haudan hoidosta vastaavan tahon välille sopimus, jossa sovitaan toimintatavat.

Hautainhoitorahaston vastuulla on omaisen tilaaman hoitosopimuksen mukaiset työt. Hoitosuunnitelmassa on kuvattu erilaiset haudanhoitovaihtoehdot. Sopimushaudan hoitoon kuuluu esimerkiksi kukkahoitojen osalta kukkapesän kunnostaminen ja lannoitus, kukkien istutus, kastelu ja kuivuneiden kukkien nyppiminen. Hautainhoitorahaston töitä ovat myös istutusalueen kanttaus sekä haudan nurmikonleikkaus ja loppusiistintä kukkapesän ympäriltä ja rikkaruohojen kitkeminen. Reunakivellisen haudan pinnahoito käsittää nurmihoidon tai pintahiekan kunnossapidon reunakivien rajaamalla alueella. Hoitokauden päättyessä hoitosopimukseen kuuluu myös seurakunnan istuttamien kukkien poisto ja hauta-alueen siistiminen.

Ainaishoitojen hoitotavan täsmentäminen

Hautausmaiden hoitosuunnitelmassa otetaan kantaa myös ainaishoitosopimusten hoidon toteuttamiseen. Uuteen hoitosuunnitelmaan on kirjattu, että ainaishoitosopimuksissa yksivuotiset kesäkukat korvataan vuodesta 2027 alkaen monivuotisilla perennoilla. Kaikille ainaishoitohaudoille, joille on istutettu yksivuotiset kesäkukat istutetaan jatkossa monivuotiset kukkakasvit eli perennat.

Ne haudat, joilta vuoden 1978 päätöksellä lopetettiin kesäkukkahoidot, pidetään tehty päätös ennallaan, eli niille ei uudestaan tuoda kukkahoitoja takaisin. Kaikilla ainaishoitohaudoilla jatkuu vähintään haudan pinnan hoito. Ainaishoitosopimuksia ei siis olla seurakuntayhtymän puolesta päättämässä. Ainoastaan kukkahoidon kukat vaihtuvat monivuotisiin kukkakasveihin eli perennoihin.

Kesäkukat yleistyivät hoitohaudoilla vasta 60-70-luvuilla. Sitä ennen monivuotiset kukkakasvit eli perennat ovat olleet yleisesti käytössä hoitohautojen istutuksissa, myös nyt kyseessä olevilla ainaishoitohaudoilla.

Osaan ainaishoitosopimuksista on kirjattu eritasoisia velvoitteita hautamuistomerkkien puhdistukseen ja pesemisiin, kivien tekstien

kultauksiin/maalauksiin sekä muistomerkkien ja reunakivien oikoimisiin sekä muiden hautarakenteiden kunnostuksiin liittyen.

Haudoilla olevat hautamuistomerkit ovat hautaustoimilain mukaan omaisten hoitovastuulla (pl. yhteismuistomerkit)

14 § Hautamuistomerkit (Hautaustoimilaki 457 /2003):

Hautaoikeuden haltija päättää haudalle sijoitettavista hautakivistä ja muista muistomerkeistä. Muistomerkin tulee olla hautausmaan yleiskuvaan sopiva eikä se saa loukata vainajan muistoa tai hautausmaan arvokkuutta. Muistomerkin hyväksyy hautausmaan ylläpitäjä.

Ainaishoitosisuimusten hoitotavan täsmentämisen yhteydessä esitetään, että Helsingin seurakuntayhtymä luopuu kaikista ainaishoitosisuimukseen kirjatuisia hautamuistomerkkeihin liittyvistä kunnostusuisuimenpiteistä.

Luopuminen koskee kaikkia niitä ainaishoitosisuimuisia, joihin on kirjattu seurakuntayhtymälle kuuluvia hautamuistomerkkien kunnossapitovelvotteita. Jatkossa myös kaikilla ainaishaudoilla omaiset vastaavat hautaustoimilain mukaisesti kaikista haudalle sijoitettavista hautakivistä ja muista muistomerkeistä.

Aikataulu

Hautausmaiden hoitosisuunnitelman on tarkoitus astua voimaan heti yhteisen kirkkovaltuuston pöytäkirjan allekirjoittamisen jälkeen ja ainaishoitosisuimien hoitotavan muutos otetaan käyttöön hoitokaudesta 2027 alkaen.

Yhteisen kirkkovaltuuston päätös kuulutetaan Helsingin seurakuntayhtymän internet-sivuilla ja hautausmaiden ilmoitustauluilla.

Vaikutusten ja riskien arviointi

Hautausmaiden hoitosisuunnitelmassa on huomioitu ympäristö- ja vastuullisuusnäkökulmat. Hautaustoimen juuri valmistuneen vastuullisuusuisuunnitelman lisäksi toimintaisamme ohjaa Kirkon ympäristödiplomi ja on tarkoituksenmukaista toimia näiden arvojen ja ohjelmien mukaisesti.

Ainaishoitosisuimien hoitotavan täsmentäminen yksivuotisista kesäkukista monivuotisiin perennoihin on vastuullinen vaihtoisu, jolla vähennetään mm. kasvihuonepäästöjä, energiankulutusta ja materiaalimeneekkii. Monivuotiset kasvit lisäävät hautausmaan monimuotoisuutta, ekologisuuuua ja lajikirjoa mm. lisäämällä pölyttävien hyönteisten määrää

Asiassa ei ole tarpeen tehdä lapsivaikutusten arviointia.

Toimivallan perusteet

Hallintosisuunnännön 3 luvun 1 § 1 momentti

Kirkkolaki 3 luku 10 §

Lisätiedot

Kiinteistöjohtaja Osmo Rasimus

p. 09 2340 2700, osmo.rasimus@evl.fi

Jakelu